

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi merityöaikalain, työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain ja merimieslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi merityöaikalain, työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain ja merimieslain osa-aikatyötä koskevia säännöksiä. Merityöaikalakiin ja työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annettuun lakiin ehdotetaan lisättäviksi säännökset, joiden mukaan työnantajan olisi pyrittävä järjestämään osa-aikatyötä sellaiselle työntekijälle, joka osa-aikaeläkkeelle siirtyäkseen haluaa tehdä osa-aikatyötä. Työajan lyhentäminen olisi toteutettava työnantajan ja työntekijän sopimalla tavalla ottamalla huomioon sekä työntekijän tarpeet että työnantajan tuotanto- ja palvelutoiminta. Säännökset korvaisivat määräaikaisena vuoden 2002 loppuun voimassa olevan ikääntyvien työntekijöiden osa-aikatyö- ja osa-aikaeläkejärjestelystä annetun lain säännöksen. Ehdotettu sääntely on yhdenmukainen työaikalain vastaavan säännöksen kanssa. Merimieslain muutoksella pyritään

toteuttamaan osittaista hoitovapaata koskevat järjestelyt merityölainsäädännössä. Osittainen hoitovapaa edellyttäisi aina työnantajan ja työntekijän välistä sopimusta. Työnantajalla olisi kuitenkin oikeus kieltäytyä sopimasta osa-aikatyöstä ainoastaan silloin, kun työajan lyhentäminen aiheuttaisi työnantajan toiminnalle sellaista vakavaa haittaa, jota ei voitaisi välttää kohtuullisilla työn järjestelyillä. Osittaista hoitovapaata koskeva säännös edellyttäisi, että työnantaja ja työntekijä sopivat myös osa-aikatyön toteuttamistavasta. Myös osittaisen hoitovapaan keskeyttämisestä olisi sovittava. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen osittaisen hoitovapaan keskeyttämisestä, työntekijällä olisi kuitenkin oikeus perustellusta syystä keskeyttää osittainen hoitovapaa ja palata noudattamaan aikaisempaa työaikaansa. Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Yleistä

Osa-aikatyön tekeminen ei ole yleistä merenkulun piirissä alan luonteesta johtuen. Päivittäisen työajan lyhentämisenä toteutettava osa-aikatyö ei ole merenkulkijoiden työaikajärjestelyt huomioon ottaen yleensä edes mahdollista. Toisaalta merenkulkijoiden lisääntyneet toiveet päästä osa-aikaeläkkeelle ovat kasvattaneet tarvetta järjestellä työaikoja niin, että työntekijä on voinut lyhentää jaksokohtaista työaikaansa eläkejärjestelyn edellyttämällä tavalla.

Merenkulun työehtosopimuksissa on sovittu osa-aikatyön ja osa-aikaeläkkeen toteuttamisesta siten, että työntekijä tekee puolet kokoaikaisen työntekijän säännöllisestä työajasta. Järjestely vaatii käytännössä sitä, että kaksi osa-aikatyötä tekevää työntekijää jakavat parina yhden kokoaikaisen työntekijän työt niin, että toisen ollessa työssä toinen on eläkejaksolla. Muulla tavoin toteutettuja osa-aikatyömalleja merenkulun alalla ei tiettävästi ole.

1.2. Osa-aikatyö- ja osa-aikaeläkejärjestelmä

Nykytila

Osa-aikaeläkkeestä ja sen saamisen edellytyksistä säädetään työntekijäin eläkelaisissa (395/1961), lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa (134/1962), maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/1969) ja yrittäjien eläkelaisissa (468/1969). Merimieseläkelain (72/1956) 14 b ja 14 c §:ssä säädetään merimieslaissa tarkoitetussa työsuhteessa olevan työntekijän oikeudesta osa-aikaeläkkeeseen.

Merimieseläkelain 14 b §:n mukaan osa-aikatyöhön siirtyneellä 58 mutta ei 65 vuotta täyttäneellä työntekijällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä pykälässä säädetyn edellytyksin. Kun osa-aikaeläkkeen saaja täyttää 65 vuotta ja lopettaa osa-aikatyönsä, hänelle myönnetään siihen mennessä kertyneen työhistorian ja osa-aikaeläkkeellä oloajan perusteella laskettava vanhuuseläke. Jos osa-aikatyöntekijä 65 vuotta täytettyään edelleen jatkaa osa-aikatyötä, osa-aikaeläke muuttuu merimieseläkelain 14 c §:n 2 momentin mukaan saman suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Kun työntekijä tämän jälkeen lopettaa osa-aikatyön, tähän työhön perustuneeseen vanhuuseläkkeen osaan maksetaan 22 §:n 1 mukainen lykkäyskorotus ja eläkkeeseen lisätään 16 §:n 3 momentin tai 22 a §:n 5 momentin mukaisesti laskettu eläkkeellä olon ajalta ansion alenemasta kertynyt eläkkeenosa.

Merimieseläkelain samoin kuin muiden yksityisten alojen työeläkelakien osa-aikaeläkkeen alaikäraja ja osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävän eläkkeen määräytymistä koskevia säännöksiä on muutettu 1 päivänä tammikuuta 2003 voimaan tulevilla laeilla. Osa-aikaeläkkeen alaikäraja muuttuu pysyvästi 58 vuodeksi kuitenkin siten, että ennen vuotta 1947 syntyneillä työntekijöillä ja yrittäjillä säilyy osa-aikaeläkkeen nykyinen 56 vuoden alaikäraja.

Työntekijöiden ja yrittäjien osa-aikaeläkejärjestelyjä koskee myös ikääntyvien työntekijöiden osa-aikatyö- ja osa-aikaeläkejärjestelystä annettu laki (227/1998). Laki oli voimassa vuoden 2000 loppuun, mutta sen voimassaoloaika jatkettiin vuoden 2002 loppuun. Mainitun lain 1 §:n mukaan työnantajan on pyrittävä järjestämään työt niin, että työntekijä voi tehdä osa-aikatyötä, jos hän osa-aikaeläkkeelle siirtyäkseen haluaa tehdä säännöllistä työaika lyhyemmän ajan työtä.

1....1..5.

Säännöksen mukaan työajan lyhentäminen toteutetaan työnantajan ja työntekijän sopimalla tavalla ottaen huomioon työntekijän tarpeet sekä tuotanto- ja palvelutoiminta. Työnantajalle säädetty velvollisuus pyrkiä järjestämään osa-aikatyötä koskee viittaussäännösten perusteella myös merimieseläkelain mukaisia eläkkeitä.

Määräaikaisena voimassa olleen ikääntyvien työntekijöiden osa-aikatyö- ja osa-aikaeläkejärjestelystä annetun lain voimassaolon päätyttyä työnantajan velvollisuudesta pyrkiä järjestämään osa-aikatyötä osa-aikaeläkkeelle haluavalle työntekijälle säädetään työaikalakiin lisätyllä säännöksellä. Säännös on samansisältöinen kuin vastaava määräaikaisen lain säännös, ja se tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Ehdotetut muutokset

Koska merimiesten työsuhteissa ei sovelleta työaikalakia, ehdotetaan, että sekä erityyppisiin työaikalakiin (296/1976) että työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annettuun lakiin (248/1982) lisättäisiin säännökset, joiden mukaan työnantajan on pyrittävä järjestämään työt niin, että työntekijä voi tehdä osa-aikatyötä, jos työntekijä siirtyäkseen osa-aikaeläkkeelle haluaa tehdä säännöllistä työaika lyhyemmän ajan työtä. Työajan lyhentäminen edellyttäisi aina työnantajan ja työntekijän välistä sopimusta. Osa-aikatyöstä ja sen toteuttamistavoista sovittaessa tulisi ottaa huomioon sekä työntekijän tarpeet että merenkulkualalla toimivan työnantajan tuotanto- ja palvelutoiminnasta johtuvat edellytykset osa-aikatyön järjestämiseen. Mahdollisuuteen järjestää työntekijälle osa-aikatyötä vaikuttaisi muun muassa se, millä liikennealueella alus liikennöi. Säännösehdotukset vastaavat työaikalakiin lisättyä säännöstä.

Merenkulkijan osa-aikatyön järjestämismahdollisuuksiin vaikuttavat kyseisessä aluksessa noudatettavat työaikajärjestelyt. Käytännössä osa-aikatyö- ja -eläkejärjestelyjä on toteutettu muun muassa siten, että kaksi osa-aikatyötä tekevää työntekijää puolittavat yhden kokoaikaisen työntekijän työt siten, että he ovat työssä esimerkiksi vuoroviikoin ja työssä ollessaan

tekevät työvuorot kuten kokoaikaiset työntekijät.

Merimieseläkelain 14 b §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan työ- ja eläkejaksoiden tarkastelu-aika on 16 viikkoa. Työntekijän työajan on siten lyhennettävä mainitun 16 viikon tarkastelujakson aikana laissa säädetyllä tavalla. Niissä tapauksissa, joissa keskimääräinen työaika ei aluksessa noudatettavan vuorottelujärjestelmän vuoksi ehdi tasoittua laissa säädettyyn määrään, merimieseläkekassan hallitus voi kussakin tapauksessa erikseen päättää työajan vähennyksen laskemisesta 16 viikkoa pidemmältä ajalta, jos vaadittava työajan lyhennys tapahtuu kohtuullisessa ajassa ennalta sovitun vuorottelujärjestelmän puitteissa.

1.3. Osittainen hoitovapaa

Nykytila

Merimieslain (423/1978) 32—32 d §:ssä säädetään merimieslain 1 §:ssä tarkoitetussa työsuhteessa olevan työntekijän oikeudesta perhevapaisiin. Säännökset vastaavat pitkälti työsopimuslaissa (55/2001) säädetyt perhevapaa-säännöksiä kuitenkin sillä poikkeuksella, että merimieslaissa ei ole säännöksiä osittaisesta hoitovapaasta. Tämä johtuu siitä, että osa-aikatyöhön perustuvaa osittaista hoitovapaata ei ole katsottu voitavan hankaluuksitta järjestää merenkulkualan työtehtävissä.

Viime vuosina osa-aikatyöjärjestelyt ovat kuitenkin jossakin määrin yleistyneet myös merenkulun tehtävissä. Muun muassa osa-aikaeläkejärjestelyjen toteuttaminen on edellyttänyt osa-aikatyön järjestämistä niille työntekijöille, jotka ovat olleet halukkaita lyhentämään työaikaansa ja siirtymään osa-aikaeläkkeelle. Koska osittainen hoitovapaa on toteutettavissa vastaavia menettelyjä käyttäen kuin osa-aikaeläkkeeseen perustuvat työaikajärjestelyt, ehdotetaan merimieslakiin lisättäväksi osittaista hoitovapaata koskevat säännökset.

Ehdotetut muutokset

Merimieslakiin ehdotetun 32 c §:n mukaan työntekijällä, joka on ollut saman työnantajan työssä yhteensä vähintään 12 kuukautta viimeksi kuluneen 24 kuukauden aikana,

1...1..5.

olisi oikeus siitä työnantajan kanssa sopiessaan lyhentää työaikaansa pykälässä säädetyin edellytyksin. Oikeus osittaiseen hoitovapaaseen syntyisi siten joko 12 kuukauden yhtäjaksoisen työsuhteen perusteella tai usean eri työsuhteen perusteella, jos työssäoloaika saman työnantajan palveluksessa on viimeksi kuluneen 24 kuukauden aikana kertynyt vähintään 12 kuukautta.

Työntekijä voisi saada osittaista hoitovapaata lapsensa tai muun hänen taloudessaan vakituisesti asuvan lapsen hoitamiseksi sen kalenterivuoden loppuun, jona lapsi aloittaa peruskoulun. Osittaista hoitovapaata eivät saisi pitää lapsen molemmat vanhemmat tai huoltajat samanaikaisesti. Tämä tarkoittaisi sitä, että vanhemmat tai lapsen muut huoltajat eivät voisi olla yhtäaikaista osittaisella hoitovapaalla hoitamassa lasta. Näin ollen on mahdollista, että vanhemmat hoitavat lasta vuoropäivin tai vuoroviikoin.

Osittaisen hoitovapaan käyttäminen perustuisi työnantajan ja työntekijän väliseen sopimukseen. Työntekijän olisi tehtävä työnantajalle esitys osittaisesta hoitovapaasta viimeistään kaksi kuukautta ennen vapaan tarkoitettua alkamisaikaa. Työnantaja ja työntekijä voisivat sopia osittaisen hoitovapaan yksityiskohtaisista järjestelyistä haluamallaan tavalla. Sovittavia asioita olisivat muun muassa työajan lyhentämisen määrä ja tapa (sijoittaminen) sekä osittaisen hoitovapaajärjestelyn kesto-aika.

Pykälän 2 momentin mukaan työnantaja voisi kieltäytyä sopimasta osittaisesta hoitovapaasta tai antamasta sitä vain, jos osittaisesta hoitovapaasta aiheutuu työpaikan toiminnalle sellaista vakavaa haittaa, jota ei voida välttää kohtuullisilla työn järjestelyillä. Kieltäytyessään antamasta työntekijälle osittaista hoitovapaata työnantajan on esitettävä selvitys kieltäytymisen perusteena olevista seikoista. Työnantajan on siten perusteltava se syy, miksi työntekijän työajan lyhentäminen tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla vaikeuttaa vakavasti työn järjestelyjä kyseisellä työpaikalla.

Arvioitaessa työntekijän oikeutta siirtyä osa-aikatyöhön olisi otettava huomioon merenkulun erityispiirteet sekä niistä työaikajärjestelyille yleisesti sekä kyseisessä aluksessa aiheutuvat vaatimukset. Niissä tapauksissa, joissa työntekijän työjakso merellä kestää useita päiviä kerrallaan,

osittaisen hoitovapaan toteuttaminen vuorokautisen työajan lyhentämisenä ei luonnollisestikaan ole mahdollista, vaan tällöin työajan lyhentäminen voidaan toteuttaa ainoastaan työjaksojen väliin jäävinä pidempinä vapaajaksoina.

Työnantajan oikeutta kieltäytyä sopimasta osa-aikatyöstä olisi arvioitava ottaen huomioon muun muassa laiva- ja työturvallisuudesta sekä toisaalta käytännön työnjärjestelyistä aiheutuvat erityisvaatimukset. Osittaisen hoitovapaan toteuttaminen olisi käytännössä mahdollista samalla tavoin kuin osa-aikaeläkejärjestelyjenkin toteuttaminen on käytännössä ollut. Näin olisi esimerkiksi tapauksissa, joissa kaksi osittaisella hoitovapaalla olevaa tai osittaisella hoitovapaalla oleva ja osa-aikaeläkkeellä oleva työntekijä tekevät parina yhden kokoaikaisen työntekijän työn. Käytännössä tämä yleensä tarkoittaisi kummankin työntekijän kokoaikaisen säännöllisen työajan puolittamista.

Työsopimuslain vastaavasta säännöksestä poiketen merimieslakiin ei ehdoteta merenkulun erityispiirteistä johtuen säännöstä siitä, miten osa-aikatyö olisi järjestettävissä tapauksissa, joissa työnantaja, jolla ei ole perustetta kieltäytyä antamasta työntekijälle osittaista hoitovapaata, kieltäytyy tekemästä osa-aikatyötä koskevaa sopimusta. Osittaisen hoitovapaan toteuttaminen olisi siten työsopimuslainsäätäjien yhteisymmärryksen varassa. Vaikka osittaisen hoitovapaan pitäminen perustuu aina työnantajan ja työntekijän väliseen sopimukseen, työehtosopimusosapuolet voivat työehtosopimuksin sopia osittaisen hoitovapaan toteuttamiseen ja antamiseen liittyvistä menettelytavoista.

Pykälän 3 momentin mukaan osittaisen hoitovapaan muuttamisesta olisi sovittava työnantajan ja työntekijän kesken. Jos sopimukseen ei päästä, työntekijällä olisi tehdystä sopimuksesta riippumatta oikeus keskeyttää osittainen hoitovapaa, jos keskeyttämiselle on perusteltu syy. Osittaisen hoitovapaan keskeyttämisellä tarkoitettaisiin myös vapaan peruuttamista.

Momentissa tarkoitettuna perusteltuna syynä osittaisen hoitovapaan keskeyttämiseen tulisivat kysymykseen samat tekijät kuin merimieslain 32 §:ssä tarkoitetun äitiys-,

1....1..5.

isyys- ja vanhempainvapaan ja 32 b §:ssä tarkoitetun hoitovapaan ajankohdan muuttamisessa. Perusteltuna syynä vapaan ajankohdan muuttamiseen pidetään sellaista ennalta arvaamatonta ja oleellista muutosta lapsen hoitamisedellytyksissä, jota työntekijä ei ole voinut ottaa huomioon vapaasta ilmoittaessaan. Esimerkkeinä tällaisesta perusteesta olisi lapsen tai toisen vanhemman vakava ja pitkäaikainen sairastuminen tai kuolema, lapsen vanhempien erilleen muuttaminen tai avioero tai muu lapsen hoitoedellytyksissä tapahtunut olennainen muutos.

Osittaisen hoitovapaan keskeyttämisestä tulisi ilmoittaa työnantajalle kuukausi ennen muutosta. Keskeyttäessään osittaisen hoitovapaan työntekijä palaisi noudattamaan aikaisempaa työaikaansa.

Asiayhteytensä vuoksi osittaisesta hoitovapaasta ehdotetaan säädettäväksi uudessa 32 c §:ssä. Näin ollen nykyiset tilapäistä hoitovapaata, poissaoloa pakottavista perhesyistä, perhevapaita koskevien säännösten pakottavuutta ja palkanmaksuvelvollisuutta koskevat säännökset siirtyisivät 32 d —32 g §:äksi.

2. Esityksen vaikutukset

Merityöaikalakiin ja työajasta kotimaan liikenteen aluksissa annettuun lakiin ehdotetuilla muutoksilla korvattaisiin ikääntyvien työntekijöiden osa-aikatyö- ja osa-aikaeläkejärjestelystä annettuun lakiin sisältyvä säännös työnantajan velvollisuudesta pyrkiä järjestämään osa-aikaeläkkeelle pyrkivälle työntekijälle osa-aikatyötä. Esityksillä ei tältä osin pyritä muuttamaan voimassa olevaa oikeustilaa. Tällä hetkellä matkustaja-aluksissa työskentelee noin 120 osa-aikaeläkkeellä olevaa henkilöä.

Osittaista hoitovapaata koskevat säännösehdotukset mahdollistaisivat sopimukseen perustuvan työajan lyhentämisen samankaltaisin järjestelyin kuin osa-aikaeläkkeidenkin osalta käytännössä tapahtuu. Ottaen huomioon merenkulun erityispiirteet säännösehdotukseen perustuva osa-aikatyö ei todennäköisesti lisäänty merkittävästi.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työministeriön yhteydessä toimivassa merimiesasiain neuvottelukunnassa, jossa edustettuina ovat työministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä merenkulkualan työmarkkinajärjestöt. Esitys on yksimielinen.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys perustuu työmarkkinoiden keskusjärjestöjen 12 päivänä marraskuuta 2001 tekemään yksityisalojen työeläkkeiden kehittämistä koskevaan periaatesopimukseen. Tämän periaatesopimuksen toteuttamiseksi hallitus antoi eduskunnalle huhtikuussa 2002 esityksen laeiksi osa-aikaeläkettä ja yksilöllistä varhaiseläkettä koskevien säännösten muuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muun muassa merimieseläkelain osa-aikaeläkettä koskevia säännöksiä muutettaviksi vastaavalla tavalla

kuin muidenkin yksityisalojen työeläkelakien osa-aikaeläkesäännöksiä. Mainingissa hallituksen esityksessä ei ehdotettu muutoksia merityöaikalakiin eikä työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annettuun lakiin, vaan viitattiin näiltä osin annettavaa erilliseen hallituksen esitykseen. Tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan merenkulussa sovellettava työaikalainsäädäntö saatettavaksi vastaamaan työaikalain vastaavia säännöksiä.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003, samaan aikaan työaikalain vastaavan muutoksen kanssa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

merityöaikalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 9 päivänä huhtikuuta 1976 annettuun merityöaikalakiin (296/1976) uusi 5 a §
seuraavasti:

2 luku

Säännöllinen työaika ja työajan sijoittaminen

5 a §

Lyhennetty työaika

Jos työntekijä siirtyäkseen osa-aikaeläkkeelle
haluaa tehdä säännöllistä työaika

lyhyemmän ajan työtä, työnantajan on
pyrittävä järjestämään työt niin, että
työntekijä voi tehdä osa-aikatyötä. Työajan
lyhentäminen toteutetaan työnantajan ja
työntekijän sopimalla tavalla ottaen
huomioon työntekijän tarpeet sekä
työnantajan tuotanto- ja palvelutoiminta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
200 .

2.

Laki

työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään työajasta kotimaanliikenteen aluksissa 26 päivänä maaliskuuta 1982 annettuun lakiin
(248/1982) uusi 6 a § seuraavasti:

6 a §'

Lyhennetty työaika

Jos työntekijä siirtyäkseen osa-aikaeläkkeelle
haluaa tehdä säännöllistä työaika
lyhyemmän ajan työtä, työnantajan on
pyrittävä järjestämään työt niin, että

työntekijä voi tehdä osa-aikatyötä. Työajan
lyhentäminen toteutetaan työnantajan ja
työntekijän sopimalla tavalla ottaen
huomioon työntekijän tarpeet sekä
työnantajan tuotanto- ja palvelutoiminta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
200 .

3.

Laki

merimieslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 7 päivänä kesäkuuta 1978 annettuun merimieslakiin (423/1978) uusi 32 c §, jolloin nykyinen 32 c — 32 f §, sellaisina kuin ne ovat laissa 26/1999, siirtyvät 32 d — 32 g §:äksi, seuraavasti:

32 c §

Osittainen hoitovapaa

Työntekijä, joka on ollut saman työnantajan työssä yhteensä vähintään 12 kuukautta viimeksi kuluneen 24 kuukauden aikana, voi saada lapsensa tai muun hänen taloudessaan vakituisesti asuvan lapsen hoitamiseksi osittaista hoitovapaa sen kalenterivuoden loppuun, jona lapsi aloittaa peruskoulun. Lapsen molemmat vanhemmat tai huoltajat eivät saa pitää osittaista hoitovapaa samanaikaisesti. Työntekijän on tehtävä esitys osittaisesta hoitovapaasta viimeistään kaksi kuukautta ennen vapaan alkamista. Työnantaja ja työntekijä sopivat osittaisesta

hoitovapaasta ja sen yksityiskohtaisista järjestelyistä haluumallaan tavalla. Työnantaja voi kieltäytyä sopimasta vapaasta tai antamasta sitä vain, jos vapaasta aiheutuu työpaikan toiminnalle vakavaa haittaa, jota ei voida välttää kohtuullisilla työn järjestelyillä. Työnantajan on esitettävä työntekijälle selvitys kieltäytymisensä perusteena olevista seikoista.

Osittaisen hoitovapaan muuttamisesta on sovittava. Jos siitä ei voida sopia, työntekijä voi perustellusta syystä keskeyttää vapaan noudattaen vähintään kuukauden ilmoitusaikaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Työministeri *Tarja Filatov*